

Edward Bottenheft

‘Werkkleding moet niet alleen veilig zijn, maar moet ook beschermen tegen weersomstandigheden als regen, kou en wind. Kleding beschermt het best als deze is opgebouwd uit een aantal lagen. De eerste laag is bedoeld om het lichaam droog en warm te houden. Deze laag wordt direct op het lichaam gedragen om warmte vast te houden en is sterk ademend, zodat vocht direct van het lichaam wordt afgevoerd. De laag moet bestaan uit synthetische stoffen, eventueel gecombineerd met wol. Katoenen kleding is als eerste laag niet geschikt, omdat die vocht opneemt en vasthoudt. De tweede laag is een isolatielaag. Met deze kledinglaag creëer je een luchtlaagje dat je lichaam warm houdt. De derde laag is bedoeld als bescherming tegen weersinvloeden. Deze laag stem

Werken in weer en wind

Het slechte weer gaat ons de komende tijd weer parten spelen. Tijd om leveranciers te vragen wat zij in huis hebben om ons gezond de winter door te laten komen. Edward Bottenheft van Safety Green legt uit waar je op moet letten bij het aanschaffen van werk- en veiligheidskleding. Jelte Buddingh’ van Climbers Corner laat ons kennismaken met een nieuwe jas van Mammut.

WOLTER KOK, WOLTER KOK BOOMADVIES

je dus af op het weertype. Meestal heeft deze laag een windblocker, vaak is deze laag ook waterdicht of waterafstotend. De prettigste kleding om te dragen bevat een membraan dat ademt, maar toch wind- en/of waterdicht is.

Isolerende kleding en kleding tegen slecht weer vallen onder categorie 1 van de Persoonlijke Beschermingsmiddelen (PBM). Als je kleding gaat aanschaffen is het verstandig om te letten op de normen die daarvoor gel-

Essterfte nadert Nederland

den. De getallen bij de norm EN-342 geven informatie over bescherming tegen kou, uitgedrukt in isolatie (werkelijke gegevens), luchtdoorlatendheid (klasse 1, 2 of 3) en ademend vermogen (klasse 1, 2 of 3). Bij EN-343 kun je zien in hoeverre de kleding beschermt tegen slecht weer, uitgedrukt in waterdichtheid (klasse 1, 2 of 3) en ademend vermogen (klasse 1, 2 of 3).'

Jelte Buddingh'

'Voor mensen die dag in dag uit buiten werken is het belangrijkste kledingstuk in deze tijd van het jaar een regenjas. Essentieel bij de keuze van een regenjas is de waterdichtheid, de mate van ventilatie en het ademend vermogen van de regenjas. Je hebt niets aan warme kleding als je hierin nat wordt van het zweten: je lichaam koelt dan na de inspanning snel af en de kans op blessures neemt toe. Speciaal voor "harde actie" van extreem beweeglijke personen heeft Mammut de jas Extreme Logan Hard Shell ontwikkeld. De Extreme Logan is een drielaags rekbaar Gore-Tex die volledig waterdicht is. De jas heeft een aantal grote voordelen. Zo zijn de naden gelijmd, waardoor je geen last van doorlekken hebt. De mouwen zijn voorzien van klittenband en zo gesneden dat de pasvorm ook bij strekken optimaal blijft. Onder de oksels zijn ritsen aangebracht voor ventilatie. Bovendien geeft de jas door zijn rekbaarheid maximale bewegingsvrijheid. Het opvallende oranje maakt de jas ook veilig in de korte, donkere dagen van de winter.'

Een nieuwe ziekte in de gewone es (*Fraxinus excelsior*) veroorzaakt in verschillende Noord- en Oost-Europese landen voor het op grote schaal afsterven van bomen. De ziekte is in Nederland nog niet officieel vastgesteld. De kans dat ook in Nederland essen worden aangetast lijkt echter steeds groter te worden, nu op geringe afstand van de grens in Duitsland nieuwe meldingen van de essterfte zijn binnengekomen. Mogelijke veroorzaker is de parasitaire schimmel *Chalara fraxinea*, die onder meer verwant is aan de veroorzakers van de platanensterfte en de iepziekte. Omdat de essterfte een ernstige bedreiging voor bossen, boomkwekerijen, laan- en parkbomen vormt, heeft de European and Mediterranean Plant Protection Organization in september 2007 besloten *Chalara fraxinea* op de Alert List te plaatsen.

Voor zover nu bekend is de schimmel aanwezig in Oostenrijk, Duitsland, Litouwen, Polen en Zweden. Dezelfde symptomen zijn ook waargenomen in Denemarken, Finland, Estland en Letland. In deze landen is *Chalara fraxinea* echter (nog) niet geïsoleerd uit de aangetaste bomen. Bij onze oosterburen is de essterfte in met name het noorden van het land vastgesteld. Met waarnemingen in Bremen en Osnabrück bevindt de ziekte zich op een afstand van minder dan 75 km van Nederland. De zieke essen in Duitsland worden vooral op boomkwekerijen aangetroffen. Een aantal kwekerijen is noodgedwongen gestopt met het kweken van *Fraxinus excelsior*. Ook in Scandinavië worden er rigoureuze maatregelen genomen om uitbreiding van de ziekte tegen te gaan. Zo besloot Noorwegen eind juni de import van essen en de binnenlandse verkoop van essen volledig te verbieden. Ondanks dat op de meeste essen met de symptomen van de essterfte de schimmel *Chalara fraxinea* wordt vastgesteld, is nog niet definitief bewezen dat deze de primaire ziekteveroorzaker is. De biologie van *Chalara fraxinea* in relatie tot de gewone es is volgens veel wetenschappers nog raadselachtig. Verder onderzoek is vereist om zijn rol bij de verspreiding van de essterfte in Europa te bepalen.

Bron: www.massaria.nl